

Phẩm 13: XỨ PHƯƠNG TIỆN THIÊN

Thế nào gọi là Bồ-tát hành thiên Ba-la-mật? Lược nói có chín thứ: Một là tự tánh thiên. Hai là nhất thiết thiên. Ba là nan thiên. Bốn là nhất thiết môn thiên. Năm là thiện nhân thiên. Sáu là nhất thiết hành thiên. Bảy là trừ não thiên. Tám là đời nầy đời khác vui thích thiên. Chín là thanh tịnh thiên.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành tự tánh thiên? Đối với tạng Bồ-tát, nghe, suy nghĩ, trước hết hành thiện thế gian xuất thế gian, một lòng an trụ, hoặc phần chỉ, hoặc phần quán, hoặc cùng cả hai loại, hoặc đều phần, đấy gọi là tự tánh thiên.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành nhất thiết thiên? Lược nói có hai thứ: Một là thế gian. Hai là xuất thế gian. Tùy chỗ thích hợp, mỗi thứ đều có ba loại: Một là thiên hiện pháp lạc trụ, hai là thiên sinh ra Tam-muội công đức, ba là thiên tạo lợi ích cho chúng sinh. Bồ-tát hành thiên định xa lìa tất cả vọng tưởng, thân tâm dừng nghỉ, tịch diệt bậc nhất, từ cử tâm tức, lìa bỏ tham đắm nơi vị và tất cả tướng. Đấy gọi là thiên hiện pháp lạc trụ. Bồ-tát hành thiên định, sinh ra đủ các thứ Tam-muội không thể nghĩ bàn, vô lượng vô biên thuộc về chủng tánh của mười lực. Các Tam-muội kia, hết thấy hàng Thanh văn, Phật-bích-chi không biết đến tên gọi, huống gì là có thể khởi và phát sinh. Nhị thừa giải thoát, trừ nhập, nhất thiết nhập tuệ vô ngại, nguyện trí vô tránh, công đức thắng diệu. Đó gọi là thiên sinh ra Tam-muội công đức của Bồ-tát. Lợi ích cho chúng sinh có mười một thứ, như trước đã nói. Bồ-tát nương vào thiên, đối với mọi việc làm của chúng sinh, đem nghĩa lợi ích, đều cùng đồng sự để trừ các khổ. Như chỗ nên nói, biết ân báo ân, bảo vệ các sự lo sợ, các nạn buồn khổ, tất cả vì họ chỉ bày. Vật dụng sinh sống không đầy đủ thì cung cấp những thứ cần dùng, như pháp cất chứa các điều thiện có thể tùy thuận, thấy công đức thật, hoan hỷ ca ngợi, thấy người có lỗi, đem tâm từ điều phục, dùng thần lực tạo sợ hãi, hoặc khiến cho hoan hỷ, đấy gọi là lược nói nhất thiết thiên rất ráo không gì hơn.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành nan thiên? Lược nói có ba thứ. Bồ-tát quen tu tập thiên định thắng diệu từ lâu, đối với các Tam-muội tâm được tự tại, thương xót chúng sinh muốn cho họ được thành tựu, bỏ đệ nhất thiên lạc, sinh nơi dục giới. Đấy gọi là Bồ-tát hành nan thiên thứ nhất. Bồ-tát nương vào thiên, sinh ra vô lượng các Tam-muội sâu xa không thể nghĩ bàn, vượt lên tất cả Thanh văn, Phật-bích-chi. Đó gọi là Bồ-tát hành nan thiên thứ hai. Bồ-tát nương nơi thiên chứng đắc Bồ-đề

vô thượng. Đó gọi là Bồ-tát hành nan thiện thứ ba.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành nhất thiết môn thiện? Lược nói có bốn thứ: Một là thiện có quán có giác. Hai là thiện kết hợp với hỷ. Ba là thiện kết hợp với lạc. Bốn là thiện kết hợp với xả.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành thiện nhân thiện? Lược nói có năm thứ: Một là không tham đắm vị. Hai là cùng hành với tâm từ. Ba là cùng hành với tâm bi. Bốn là cùng hành với tâm hỷ. Năm là cùng hành với tâm xả.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành nhất thiết hành thiện? Đó là sáu thứ, bảy thứ, lược nói có mười ba thứ: Thiện thiện, thiện vô ký hóa hóa, thiện phần chỉ, phần quán, thiện tự lợi tha lợi, thiện chánh niệm, thiện xuất sinh lực thân thông công đức, danh duyên, nghĩa duyên, chỉ tướng duyên, cử tướng duyên, xả tướng duyên, thiện hiện pháp lạc trụ đệ nhất nghĩa, đó gọi là mười ba thứ nhất thiết hành thiện của Bồ-tát.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành trừ não thiện? Lược nói có tám thứ: Một là Bồ-tát nhập định, trừ các khổ hoạn, các độc hại, như mưa đá, sương muối, bệnh nóng, bệnh quý, đấy gọi là chú thuật đã dựa vào thiện. Hai là Bồ-tát nhập định, có thể trừ các bệnh từ bốn đại khởi lên, đấy gọi là trừ khổ thiện. Ba là Bồ-tát nhập định có thể khởi lên mưa cam lồ, tiêu trừ tai nạn, cứu giúp đói khát, đó gọi là vân vũ thiện. Bốn là Bồ-tát nhập định, cứu giúp các nạn sợ hãi, khiến tất cả nhân, phi nhân ở dưới nước, trên đất đều lo sợ, đấy gọi là đẳng độ thiện. Năm là Bồ-tát nhập định, có thể đem các thức ăn uống tạo lợi ích cho chúng sinh đói khát ở chốn đồng trống vắng, đấy gọi là lợi ích thiện. Sáu là Bồ-tát nhập định, hay đem của cải vật dụng điều phục chúng sinh, đó gọi là điều phục thiện. Bảy là Bồ-tát nhập định, biết rõ các thứ say mê ở trong mười phương, nhằm mở bày tạo giác ngộ, đấy gọi là khai giác thiện. Tám là Bồ-tát nhập định, chúng sinh làm gì thấy đều giúp cho thành tựu, đó gọi là đẳng tác thiện.

Thế nào gọi là Bồ-tát hành thiện đời này đời khác vui thích? Lược nói có chín thứ: Một là thiện thị hiện thân túc, điều phục chúng sinh. Hai là thiện thị hiện tùy thuyết, điều phục chúng sinh. Ba là thiện biến hiện những điều răn dạy, điều phục chúng sinh. Bốn là thiện vì chúng sinh ác thị hiện cõi ác. Năm là thiện vì chúng sinh mất sự tranh luận, dùng tranh luận tạo lợi ích. Sáu là thiện vì các chúng sinh mất sự nhớ nghĩ, dùng niệm tạo lợi ích. Bảy là thiện tạo luận không điên đảo, vi diệu, tán tụng Ma-đặc-lặc-già, khiến chánh pháp trụ lâu ở đời. Tám là thiện đối với các kỹ thuật của thế gian có nghĩa tạo lợi ích thân giữ

chúng sinh, đó là thư, số, toán, kế, các phương pháp mưu sinh v.v.... Chín là thiền phóng hào quang tạm dứt các khổ nơi đường ác.

Thế nào gọi là thanh tịnh thiền của Bồ-tát? Lược nói có mười thứ: Một là thiền tịnh thế gian thanh tịnh, không vị, không nhiễm ô. Hai là thiền tịnh xuất thế gian thanh tịnh. Ba là thiền tịnh phương tiện thanh tịnh. Bốn là thiền tịnh đạt căn bản thanh tịnh. Năm là thiền tịnh căn bản thượng thắng tấn thanh tịnh. Sáu là thiền tịnh lực nhập trụ khởi thanh tịnh. Bảy là thiền tịnh lực xả lại nhập thanh tịnh. Tám là thiền tịnh lực thần thông đã tạo ra thanh tịnh. Chín là thiền tịnh lìa tất cả kiến chấp đạt thanh tịnh. Mười là thiền tịnh đoạn chương phiền não, chương trí đạt thanh tịnh. Bồ-tát với vô lượng thiền như vậy, được quả đại Bồ-đề. Bồ-tát nương vào đây chứng đắc đạo quả Chánh đẳng Chánh giác Vô thượng.
